

616.366-007.1:616.33-008.1:355.253.1

TVAROVÉ ANOMÁLIE ŽLUČNÍKU A DYSPEPTICKÝ SYNDROM U MLADÉ POPULACE

¹Mjr. MUDr. Jaromír VYBÍRAL, ¹plk. MUDr. Václav POLOMIS,
¹MUDr. Vladimír POLAKOVIČ, ²MUDr. Jiří GIRL, ³plk. MUDr. Miroslav VODÁK, CSc.
¹II. oddělení pro nemoci vnitřní, Ústřední vojenská nemocnice, Praha
(náčelník: plk. MUDr. V. Polomis)
²Rentgenologické oddělení, Ústřední vojenská nemocnice, Praha
(náčelník: plk. MUDr. V. Šalamoun)
³Oddělení nukleární medicíny, Ústřední vojenská nemocnice, Praha
(náčelník: plk. MUDr. M. Vodák, CSc.)

Úvod

S rozvojem ultrasonoskopie v diagnostice onemocnění zažívacího traktu shledáváme i nárůst počtu tvarových anomálií žlučníku. Tento nárůst je zřejmě absolutní, vzhledem k většímu počtu vyšetření pravého podžebří ultrasonoskopicky oproti cholecystografii. Zvýšení počtu nálezů tvarových anomálií žlučníku je patrné zejména u mladé mužské populace, kde bývala indikace cholecystografie daleko méně častá.

Na našem pracovišti hospitalizujeme poměrně velké množství pacientů-mužů s dyspeptickým syndromem ve věku 18–20 let. Jedná se zejména o brance a vojáky základní služby. I když klinický obraz a základní vyšetření nám umožňuje ve většině případů téměř spolehlivou diagnózu, musíme z posudkového hlediska a nutnosti jednoznačného vyjádření často vyšetřovací program diferenciálně diagnosticky rozšiřovat a specializovat. Tato nutnost nám však dává i možnost hodnotit skupinu pacientů jednotného věku i charakteru obtíží a většinou bez dalších přidružených chorob.

Metodika a soubor vyšetření

Do našeho souboru jsme zařadili všechny pacienty ve věku 18–20 let, kteří byli vyšetřováni pro dyspeptický syndrom biliárního charakteru a při ultrasonoskopickém vyšetření měli tvarovou anomálii žlučníku bez jiné patologie (pericholecystitidy, hydrupsu či litiázy).

Tvarová anomálie žlučníku byla v této věkové skupině nalezena v letech 1987–88 u 26 pacientů, z toho námi určené podmínky komplexnosti vyšetření splňovalo 21 pacientů, které jsme zařadili do souboru. Nikdo z nich neměl hepatitidu v anamnéze. Mimo základní vyšetření byla u všech pacientů provedena vyšetření biochemická – bilirubin, ALT, AST, AP,

GMT, diastázy – RTG žaludku nebo fibroskopie, fázová scintigrafie žlučových cest, scintigrafie jater a sleziny a ultrasonoskopie pravého podžebří.

Výsledky a komentář

Tvarové anomálie žlučníku byly při ultrasonoskopii popsány u 17 pacientů jako septovaný či subseptovaný žlučník a u 4 pacientů jako kolénkovitě ohnutý žlučník. 11 pacientů mělo pozitivní rodinnou anamnézu cholecystolitíazy, u 4 pacientů byla lehká intermitentní hyperbilirubinémie a u 3 přetrvávala hyperbilirubinémie v hodnotách od 25 do 50 $\mu\text{mol/l}$ celkového bilirubinu. Nikdo ze sledovaných neměl zvýšené hodnoty AP a GMT, na fázové scintigrafii žlučových cest nebylo u žádného pacienta prokázáno městnání v extrahepatálních žlučových cestách. Na scintigrafii jater byla u 3 pacientů lehká porucha distribuce radiofarmaka bez výraznějších známek hepatopatie. RTG žaludku nebo fibroskopie a ostatní sledované biochemické parametry byly v mezích normy.

Diskuse

V úvodu jsme se zmínili, že posudkové hledisko nás nutí u branců a vojáků základní služby často rozšiřovat vyšetřovací program laboratorních a zobrazovacích metod nad obvyklý rámec. Ani komplexní vyšetření nám však u pacientů s tvarovou anomálií žlučníku a dyspeptickým syndromem nezajistilo reprodukovatelnost eventuální poruchy funkce jiným pomocným vyšetřením. Neprokázali jsme ani biochemické známky obstrukce, ani městnání v extrahepatálních žlučových cestách či poruchu vyprazdňování žlučníku při fázové scintigrafii žlučových cest. Na souboru mladých pacientů, většinou nezatížených polymorbiditou, je to zvláště patrné.

Většina literatury uvádí, že tvarové anomálie žlučníku nemají klinický význam. Je to v souladu i s našimi zkušenostmi, přesto jsou však tyto nálezy, zejména u pacientů s funkční dyspepsií zdůrazňujících své subjektivní potíže, často důvodem závažnějšího omezení k výkonu vojenské služby, než odpovídá klinickému významu tohoto nálezu.

Souhrn

Autoři upozorňují na absolutní nárůst diagnóz tvarových anomálií žlučníku v souvislosti s rozšířením ultrasonoskopického vyšetření. Poukazují na nutnost reálného posudkového hodnocení vzhledem k malému klinickému významu této diagnózy.

Literatura

1. STOILOV, M., – KUŽELA, L. – FUČÍKOVÁ, E.: Biliární dyspepsie ve světle ultrasonografických nálezů. Čs. Gastroent. Výž., 38, 1984, č. 4, s. 188–191.
2. PAVLÍK, D. et al.: Depistáž a diagnostika cholecystopatií pomocí ultrazvuku. Lék. Obzor, 30, 1981, s. 315–321.
3. HLOUCAL, L.: Nemoci žlučníku a žlučových cest. Praha, Avicenum 1967.

Klíčová slova: Dyspeptický syndrom u mladých mužů; Výskyt; Soubor vyšetření; Výsledky; Posudkové hledisko.